

LIETUVIŲ KALBOS OLIMPIADA

9–10 KLASIŲ MOKINIAMS

IŠ MOKYKLŲ TAUTINIŲ MAŽUMŲ MOKOMAJA KALBA

--	--

Dalyvio kodas

Užduotims atlikti skiriama **2,5 valandos**

NURODYMAI

- *Pasitikrinkite, ar užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.*
- *Užsirašykite dalyvio kodą.*
- *Bus vertinami tik tie atsakymai, kurie parašyti mėlynai rašančiu rašikliu, nepribraukti. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.*

VERTINIMAS

Užduotys	Maksimalus taškų skaičius	Surinktų taškų suma		
		1 vertintojas	2 vertintojas	3 vertintojas
Kalbos vartojimas	75			
Rašymas	50			
Taškų suma	125			

Vertinimo komisija:

_____ (parašas, vardas ir pavardė)

_____ (parašas, vardas ir pavardė)

_____ (parašas, vardas ir pavardė)

2015 m.

KALBOS VARTOJIMO UŽDUOTYS

(Trukmė – 30 min.)

1 užduotis. Iš kairėje pateiktų žodžių padarykite vieną tinkamą ir įrašykite jį į tekstą. (15 taškų)
0 atvejis – pavyzdys.

Vaikystė yra vaikystė

		Čia rašo vertintojai
(0) skaityti	Mums, (0) <u>skaitytojams</u> , romanistai ar poetai neretai atrodo idealios, tiesiog	___
(1) dievas	(1) _____ būtybės: jų gyvenime neįžiūrime jokios	___
(2) tamsi	(2) _____ dėmelės. Todėl tenka nusivilti: panagrinėję biografijas,	___
(3) pramoga	sužinome dažną autorių buvus panašų į mus pačius – ambicingą, netolerantišką,	___
(4) vaikas	mėgusį (3) _____. Taigi ne šventieji puodus lipdo.	___
(5) nosis	O ką jau kalbėti apie vaikystę – ji visų vienoda, juk (4) _____	___
(6) retas, kartas	bėdos neaplenkė nė vieno. Net mūsų garbaus Maironio. Jį, dar mažą pyplį,	___
(7) kurti	nusivežė kartą tėvas pas Valančių. Vyskupas pasisodino Jonuką ant kelių,	___
(8) smogti	kalbina – šiam iš nosytės bėga! Ką darys vyskupas – išsitraukė savo	___
(9) senas	(5) _____ ir šluosto vaikui nosele. Šitaip tad atrodė būsimasis	___
(10) daina	Lietuvos poetas!	___
(11) vargas	Užtat nesidrovėkime ir mes (6) _____ nušluostyti kokiam	___
(12) viešėti	bambliui nosiukę: gal jis užaugęs taps garsiu (7) _____.	___
(13) įspausti	Tūlo rašytojo ir jaunystė ne medumi tepta. Brandesnis amžius – piktesni ir	___
(14) egzotika	likimo (8) _____. Nesėkmė, pavyzdžiui, ištiko būsimąjį Antaną	___
(15) pasimatyti	Vienuolį: jis, besimokydamas gimnazijos IV klasėje, liko antrus metus. Tėvas	___
	apie tai pranešė tuomet Seinuose gyvenusiam Antanuko (9) _____	___
	vyskupui Baranauskui. Šis nedelsdamas laiške pareikalavo: „Atsiųskite man tą	___
	balvoną pasižiūrėti: juk aš jo dar nesu matęs.“	___
	Ir ką gi – Antanukas pamatė garsųjį „Anykščių šilelio“	___
	(10) _____! Nebūtų likęs kurso kartoti – kaip savo ausis būtų	___
	matęs. Kelionė, tiesa, visus (11) _____: teko važiuoti ir arkliais, ir	___
	traukiniu, ir vėl arkliais. Užtat (12) _____ Seinuose, trukusi trejetą	___
	savaičių, pažėrė būsimajam rašytojui aibę (13) _____.	___
	Taigi, brole, nesigrauk antrus metus likęs, – gal jau laukia	___
	(14) _____ kelionė ar žavus (15) _____.	___
	<i>Iš spaudos</i>	___
	Taškai (15) _____	

2 užduotis. Kairėje pateiktus žodžius ar žodžių junginius parašykite tinkamu linksniu. (30 taškų)
0 atvejis – pavyzdys.

Iš pokalbio su vaikų rašytoja Egle Nachajiene

Čia rašo
vertintojai

(0) ežeras		
(1) miestelis	Užaugau prie Alaušo (0) <u>ežero</u> Aukštaitijos (1) _____.	Nežinau
(2) paslaptys	tieki gamtos (2) _____, kiek norėčiau, tačiau man visada atrodė, kad	
(3–4) lygios teisės	mes, žmonės, pasaulį dalijamės (3–4) _____ su	
(5) saugesnis	gamtos padarais. Vaikams noriu pasakyti, kad pasaulis bus daug	
(6) jis	(5) _____, jei rasi su (6) _____ ryšį. Jei išmoksi būti	
(7) esantysis	atidus šalia (7) _____.	
(8) tekstas	Dažnai skaitydama pajuntu, kad daugiau mėgaujusi (8) _____,	
(9) aš	negu seku pasakojamą istoriją. Tik teksto malonumas (9) _____	
(10–11) fantastiniai nuotykiškai	verčia susidomėti pasakojimu. Galų gale man atrodo, kad kalba daug geriau už	
(12) mintys	(10–11) _____ ugdo vaizduotę. Jei skaitysi tik	
(13) atidūs	gerai parašytas knygas, neišvengiamai imsi kokybiškiau reikšti	
(14) nuoskaudos	(12) _____ – taigi kokybiškiau mąstysi.	
(15–16) išsprūdęs žodis	Draugystė sunkiai mezgasi ir yra labai trapi. Mes tokie	
(17) rūpestis	(13) _____ tam, kas mus žeidžia, taip dažnai mėgaujamės	
(18–19) tikrieji draugai	(14) _____. O kaip atleisti už (15–16) _____	
(20) vienas	_____ tam, kurį laikai draugu? To reikia mokytis. O juk bet ko	
(21) saviškis	mokytis sunku. Šių dienų vaikams gali imti atrodyti, kad jų draugai – išmanūs	
(22) galvojantis	daiktai. Kad programėlės viščiukui, kurį reikia palesinti,	
(23) skaitytojas	(17) _____ reikia labiausiai. Šito bijau. Ne technologijų, žinoma,	
(24) suaugusieji	tik jų painiojimo su (18–19) _____. Tas	
	painiojimas turbūt atsiranda iš baimės būti (20) _____, kai neturi ką	
	sau pasakyti.	
	Rašymas – tai būdas pasakyti, kaip supranti pasaulį. Jeigu dar kas nors jaučia	
	panašiai, tas džiaugsis skaitydamas tarsi sutikęs (21) _____.	
	Jei	
	skaitydamas vaikas pagaus save (22) _____, jog niekada nieko	
	panašaus nėra jautęs, – irgi gerai. Taigi man svarbu, kas atsitiks	
	(23) _____.	
	O jeigu knyga niekur neveda, liūdna. Apie svarbius mums dalykus vaikų	
	knygos kalba taip pat rimtai kaip ir (24) _____, tik vaikams užtenka	
	mažiau teksto – vingiuoti išvedžiojimai jiems nedaro (25) _____.	

(25) išpūdis	Vaikai augdami ieško savęs, o knyga tai ir yra ta vieta, kur paprasčiausia save susitikti.	_____
(26) skaičiusieji	Vaikai, žinoma, skaito. Tik aš labai norėčiau, kad jie, kol užaugs, būtų perskaitę laiko patikrintas knygas. Neperskaitęs aukso fondo knygų tiesiog negalėsi susikalbėti su jas (26) _____ – nesuprasi literatūrinių	_____
(27–28) visa galva	užuominų. Perskaitęs tinkamas knygas laiku jausiesi (27–28) _____ _____ aukštesnis už tuos, kas neskaitė. Todėl aš už tai, kad vaikui	_____
(29) lentynos	suaugusieji padėtų nepasiklysti knygų (29) _____. O įkvėpimas skaityti neateina iškart. Skaityti – tai ir malonumas, ir darbas. Reikia būti	_____
(30) kantrus	(30) _____.	_____
<i>Pagal Jurgitą Lūžaitę-Kajėnienę</i>		
Taškai (30) _____		

3 uždutis. Iš kairėje pateiktų veiksmažodžių padarykite tinkamas asmenuojamąsias formas ir įrašykite jas į tekstą. (25 taškai)

0 atvejis – pavyzdys.

Mano Vilnius mano

Čia rašo
vertintojai

(0) pasakoti – <i>esamuoju l.</i>	Rašytojas Justinas Žilinskas naujoje knygoje paaugliams „Mano Vilnius mano“ originaliai (0) <u>pasakoja</u> Vilniaus istoriją. Tai nuotykių apysaka ir	_____
(1) kviesti – <i>esamuoju l.</i>	kartu savitas Vilniaus istorinis gidas paaugliams, kurio autorius	_____
(2) leidosi – <i>būsimuoju l.</i>	(1) _____ paauglius į kelionę laiku po Vilnių. Ją skaitydami	_____
(3) šuoliavo – <i>būsimuoju l.</i>	jūs (2) _____ į nuotykius, (3) _____ per laiką,	_____
(4) nėrė – <i>būsimuoju l.</i>	stačia galva (4) _____ į miesto paslaptis.	_____
(5) atranda – <i>būtuoju k. l.</i>	„Rengdami šią knygą mes (5) _____ daug dalykų ir vienas	_____
(6) nori – <i>tariamąja n.</i>	iš jų, kad Vilnius – nenuspėjamas, intriguojantis, multikultūriškas. Mes	_____
(7) suserga – <i>tariamąja n.</i>	(6) _____, kad visi Lietuvos paaugliai (7) „_____“	_____
(8) patyrė – <i>būsimuoju l.</i>	Vilniumi, – sako knygą išleidusios leidyklos „Aukso žuvys“ vadovė Sigita Pūkienė.	_____
(9) išvydo – <i>būsimuoju l.</i>	Pagrindiniai knygos „Mano Vilnius mano“ personažai – klasės draugai Aistė ir Simas. Skaitydami pamatysite, kokių pavojų jie	_____
(9) išvydo – <i>būsimuoju l.</i>	(8) _____ praeityje, kokį savo miestą (9) _____, į	_____
	kokias įdomias pažintis su istorinėmis Vilniaus asmenybėmis	_____

(10) įsitraukė – <i>būsimuoju l.</i>	(10) _____ . Juk ne veltui Simas ir Aistė, užklydę į „vaiduoklių	_____
(11) susipažinti – <i>esamuoju l.</i>	namą“ Antakalnio gatvėje, (11) _____ su paslaptingu namo	_____
(12) spaudžia – <i>būtuojų k. l.</i>	(12) _____ mokslai, o bendraklasiai be paliovos	_____
(13) kišasi – <i>būtuojų k. l.</i>	(13) _____ į ne savo reikalus, draugai kasdien	_____
(14) važiuoja – <i>būtuojų d. l.</i>	(14) _____ į Metraštininko paskirtą vietą ir	_____
(15) mena – <i>būtuojų d. l.</i>	(15) _____ miesto mįsles.	_____
(16) pradeda – <i>tariamąja n.</i>	„Noriu, kad vaikas ar paauglys, skaitydamas šią knygą,	_____
(17) pajunta – <i>tariamąja n.</i>	(16) _____ suprasti pastatų, gatvių ir įvairiausių ženklų kalbą,	_____
(18) užminti – <i>būtuojų k. l.</i>	kad (17) _____, jog grindinio akmeniu, kurį ką tik	_____
(19) kaukši – <i>būtuojų k. l.</i>	(18) _____, kadaise (19) _____ Žygimanto	_____
(20) sužinojo – <i>tariamąja n.</i>	Augusto žirgo kanopos, kad (20) _____, jog tas kuklus	_____
(21) nepabūgsta – <i>būtuojų k. l.</i>	paminklėlis skirtas berniukui, kuris (21) _____ šokti į	_____
(22) panori – <i>tariamąja n.</i>	patvinsią Vilnelę gelbėti kito vaiko. Galų gale, kad pats skaitytojas	_____
(23) postringavo – <i>esamuoju l.</i>	(22) _____ ieškoti mieste ko nors įdomaus“, –	_____
(24) išgirsta – <i>būtuojų k. l.</i>	(23) _____ knygos autorius Justinas Žilinskas.	_____
25) randa – <i>būsimuoju l.</i>	Šiųmetėje Vilniaus knygų mugėje vasario mėnesį skaitytojai	_____
	(24) _____ ir šiai knygai sukurta dainą „Vilnius“, jos autoriai	_____
	ir atlikėjai – mokinių muzikos grupė „Aristokratai“. Skaitytojai ant knygos	_____
	viršelio (25) _____ dainos nuorodą internete.	_____

Iš spaudos

Taškai (25) _____

4 uždutis. Skaitydami tekstą iš siūlomų žodžių parinkite vieną tinkamą ir jį pabraukite. (5 taškai)
0 atvejis – pavyzdys.

Svetimų kalbų mokymasis (0) neįmanomas / neįmanydamas / neįmanęs be žodynų. Iš jų galima daug ko išmokti. Pavyzdžiui, (1) varčius / vartydami / vartant žodyną geriausia mokytis abėcėlės, kuri skiriasi nuo lotyniškosios. Vieni mano pažįstami, (2) pasiimdami / pasiėmę / pasiėmus rusų kalbos žodyną, per pusdienį perprato kirilicos skaitymo „paslaptis“.

Vis dėlto (3) mokydamasi / mokydamiesi / mokantis naujos kalbos yra labai svarbu žodynais nepiktnaudžiauti. Kaip tai suprasti? Negali būti mokymosi be įtempto galvojimo. (4) Pradėdami / Pradėję / Pradėjus mokytis kalbos, naudojimasis žodynu reikalauja iš jūsų pastangų, o vėliau tas

Čia rašo
vertintojai

_____
_____
_____
_____
_____

pats žodynas skatina eiti „mažiausio pasipriešinimo kryptimi“. Bet žodynas žodynui nelygu. Ypač naudingi vienkaltai, arba aiškinamieji, žodynai, nes jais **(5) naudodamiesi / naudojęsi / naudojantis** kalbos mokymės sąmoningai.

Iš spaudos

Taškai (5) _____

Iš viso taškų (maks. 75)	
---------------------------	--

RAŠYMO UŽDUOTIS

(Trukmė – 120 min.)

Perskaitykite įvestį.

Dar prieš Naujuosius metus socialiniame tinkle „Facebook“ žaibiškai ėmė plisti Haroldo Zenkovo vaizdo įrašas „Aš galiu!“ Vaikinas kreipiasi į žmones jautriai kalbėdamas apie jausmus, išgyvenimus, gyvenimo siekiamybes, kviečia susimąstyti ir pradėti veikti – keisti ar tobulinti tai, kuo esame nepatenkinti.

Į kvietimą kviečiama atsiliepti ir mokinius. Pasvarstykite, **ką galėtumėte jūs**, kad visuomenė taptų geresnė?

Užduotis. Parašykite **250 žodžių** samprotavimo rašinį ir išsakykite savo požiūrį pateiktu klausimu.

Grįsdami mintis remkitės ne tik asmenine, bet ir kultūrine patirtimi: literatūros kūriniais, matytais spektakliais, kino filmais ir pan.

Sugalvokite patrauklų, rašinio temą atitinkantį pavadinimą.

Sėkmės!

Pastabos:

- Perrašę rašinį į švarraštį, suskaičiuokite žodžius ir parašėje **pažymėkite 250 žodžių ribą**.
- Jei parašėte mažiau, vis tiek suskaičiuokite žodžius ir nurodykite jų skaičių.